

КУЧЕРЕНКО Ірина Миколаївна
(13 грудня 1956 р. – 13 липня 2012 р.)

13 липня 2012 року на 56-му році пішла з життя **Кучеренко Ірина Миколаївна** – доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, провідний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.

Ірина Миколаївна Кучеренко народилася 13 грудня 1956 року у м. Києві у сім'ї робітників. Після закінчення у 1974 р. середньої школи № 8 м. Києва розпочала свою трудову діяльність у правоохоронних органах – працювала секретарем прокуратури Жовтневого району м. Києва, завідуючою канцелярією прокуратури Московського району м. Києва, інспектором Міністерства внутрішніх справ УРСР.

З 1976 р. по 1982 р. навчалася на юридичному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, закінчивши який, отримала диплом з відзнакою за спеціальністю правознавство, кваліфікація – юрист.

Після закінчення навчання працювала стажистом народного судді Мінського районного народного суду м. Києва, нотаріусом Київської нотаріальної контори № 1, консультантом відділу юстиції Київського міськвиконкому.

З 1985 р. і до останніх днів І.М. Кучеренко працювала в Інституті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України (АН УРСР). З січня 1985 р. до листопада 1990 р. – на посаді молодшого наукового співробітника, з 1990 р. по 1993 р. – на посаді наукового співробітника, з 1993 р. до 2005 р. – на посаді старшого наукового співробітника, з квітня 2005 р. і до останніх днів – на посаді провідного наукового співробітника Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.

У 1989 р. вона успішно захистила кандидатську дисертацію у спеціалізованій вченій раді при Харківському юридичному інституті ім. Ф.Е. Дзержинського на тему «Жилищніє правоотношения в жилищном строительном кооперативе» і продовжила дослідження проблем житлового законодавства, розпочаті в Інституті такими вченими, як Т.М.Лісниченко, С.Н.Ландкоф.

Праці І.М. Кучеренко, присвячені правовим проблемам житлової кооперації, будівництва житла, права власності на житло та його спадкування, надруковані в провідних юридичних виданнях, монографіях та довідниках, стали підґрунтям для сучасних досліджень молодих науковців. І хоча коло інтересів І.М. Кучеренко не обмежувалося проблемами житлового права, вона до останнього часу виступала з пропозиціями про удосконалення житлового законодавства шляхом експертної оцінки законопроектів з організаційно-правового забезпечення реалізації державної житлової політики України, праці в робочих групах з підготовки проекту ЖК

України, проведення теоретичних досліджень. Крім цього, І.М. Кучеренко була неперевіреною радником зі спірних житлових питань – надавала допомогу друзям, науковим співробітникам не тільки Інституту, в якому працювала, а й інших установ НАН України. Ніколи не відмовляла в наданні висновків з цих питань громадянам, що звертались із запитом до Інституту.

З початку 90-х років минулого століття І.М. Кучеренко творчо працює над законопроектами щодо визначення класифікації юридичних осіб, врегулювання створення, діяльності та припинення юридичних осіб. Вона стояла біля витоків становлення системи законодавства про юридичні особи, працюючи над проектами Законів «Про підприємства в Українській РСР», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», «Про господарські товариства», «Про державні унітарні підприємства», «Про акціонерні товариства», «Про корпоративизацію комунальних підприємств, що провадять діяльність у сфері водо-, теплопостачання та водовідведення», над проектом ЦК України, Класифікатором організаційно-правових форм господарювання та законопроектами щодо удосконалення названих та інших нормативно-правових актів.

Новаторські підходи у науці та законотворчій діяльності, ґрунтовне знання вітчизняного законодавства та законодавства пострадянських країн дозволили І.М. Кучеренко втілити на практиці мрію про власну консалтингову фірму. Створена нею у 1991 р. Приватна науково-інформаційна юридична фірма «Інюрком» стала однією з перших в Україні, яка надавала правову допомогу фізичним та юридичним особам з питань застосування цивільного, цивільного процесуального, господарського, сімейного законодавства. Якість роботи І.М. Кучеренко як підприємця неодноразово відзначалася подяками Київського міського голови та Шевченківської районної державної адміністрації м. Києва.

Активно працюючи у науці цивільного права, глибоко вивчаючи наукові праці класиків цивільстики, відслідковуючи новітні дослідження вітчизняних науковців, беручи активну участь в законотворчій роботі, здійснюючи викладацьку діяльність та займаючись юридичною практикою, у 2004 році Ірина Миколаївна захищає дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права».

І.М. Кучеренко багато сил віддала викладацькій роботі та підготовці науково-педагогічних кадрів. Її лекції пощастило відвідувати студентам Київського університету права НАН України, Хмельницького університету управління та права, Київського університету туризму, економіки і права. Багато зі студентів у подальшому підготували та захистили кандидатські дисертації під керівництвом І.М. Кучеренко. Згадуючи лекції Ірини Миколаївни, учні зазначають, що вони будувалися не тільки з огляду на необхідність викладення засад цивільного та підприємницького права, а й у зв'язку з вимогами практики, потребами життя, з критичним підходом до усталених понять у науці, прогалин та суперечностей законодавства.

За період своєї наукової діяльності нею була підготовлена плеяда науковців – 19 кандидатів юридичних наук, які працюють у провідних навчальних закладах, наукових установах, органах державної влади. Доброзичливі, дружні та ділові відносини між Учителем і учнями зберігалися до останнього дня життя Ірини Миколаївни. Та й Ірина Миколаївна завжди і доречно згадувала своїх вчителів найтеплішими словами, серед яких називала імена Т.М. Лісниченко, С.Н. Ландкофа,

П.Д. Індиченка, Є.Ф. Мельник, Д.В. Бобрової, Л.К. Воронової, О.Г. Дріжчану, О.А. Підпригори, М.Й. Штефана, В.З. Янчука, В.Л. Мунтяна, Я.М. Шевченко.

Науковий, викладацький та практичний досвід Ірини Миколаївни став у нагоді багатьом її учням та колегам. Ірина Миколаївна постійно виступала офіційним опонентом на захисті дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора юридичних наук. Десять років вона сумлінно виконувала обов'язки вченого секретаря спеціалізованої вченої ради при Інституті держави і права імені В.М. Корецького НАН України. Крім цього, була членом декількох спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

За період наукової діяльності Ірина Миколаївна написала близько 140 наукових праць, серед яких індивідуальна монографія, розділи та глави у колективних монографіях, науково-практичних коментарях, довідникових та енциклопедичних виданнях тощо. І.М. Кучеренко багаторазово ставала лауреатом премій на краще юридичне видання у номінаціях «Юридичний довідник», «Юридичні колективні монографічні видання», «Науково-популярні, науково-практичні і довідникові видання в галузі права» за конкурсом, оголошеним Спілкою юристів України, Лауреатом премії імені Ярослава Мудрого за підготовку та видання підручників для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти за конкурсом, оголошеним НАПрН України і Національною юридичною академією України ім. Ярослава Мудрого.

За вагомий особистий внесок у розвиток конституційних засад української державності, багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм у захисті конституційних прав і свобод людини і громадянина Ірині Миколаївні у 2009 році Указом Президента України було присвоєно високе звання Заслуженого юриста України, а у 2011 році було присвоєно почесне звання професора.

У нашій країні постать Ірини Миколаївни відома і znana як серед наукової громадськості, так і в колі юристів-практиків, державних службовців, підприємців, які досягли професійної майстерності завдяки їй.

Ірина Миколаївна була людиною освіченою, шанованою, мала сміливість та наполегливість у науковій творчості. Друзі, колеги, рідні Ірини Миколаївни знали її не тільки як надійного і доброзичливого товариша, високоморального і принципового, вимогливого і справедливого колегу, але і як завзятого альпініста, гостинну господиню, вірну дружину, турботливу доньку, сестру та тітку.

Майже рік, що минув з дня смерті Ірини Миколаївни, показав, як не вистачає друзям, колегам та рідним цієї неперевершено порядної, чесної, мудрої та доброї людини.

Світла їй пам'ять.

Від імені друзів, колег, учнів Морозова С.Є.